

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ КОР
«Київський обласний інститут
післядипломної освіти
педагогічних кадрів»
(протокол від 18.12.2024 р. №10)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор КНЗ КОР «Київський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних кадрів»

Віра РОГОВА

Наказ від «18» грудня 2024 р. № 206

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА
МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ
«КУЛЬТУРА ДОБРОСУСІДСТВА»
для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сучасне суспільство потребує особистостей, здатних до ефективної взаємодії, співпраці та толерантності. Формування цих якостей починається з раннього дитинства. Соціально-громадянська компетентність є одним з ключових компонентів успішної адаптації дитини в суспільстві. Саме тому підвищення кваліфікації педагогічних працівників у напрямку розвитку цієї компетентності є надзвичайно актуальним.

Програма підвищення кваліфікації розроблена на виконання ст.18 та ст.59 Закону України «Про освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800, і реалізує основні засади Базового компонента дошкільної освіти України, комплекту програм спеціального інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для закладів освіти, схваленого до використання в освітніх закладах України (лист ДНУ

«Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 15.06.2018 №22.1/12-Г-366), освітньої програми «Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно» інтегрованого наскрізного курсу «Культура добросусідства», схваленого до використання в освітніх закладах України (лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України від 07.06.2019 №22.1/12-Г-335).

В основу Програми покладено напрацювання та модель наскрізного інтегрованого курсу «КД», у якому акцентовано увагу на інтеграцію Програми в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти; форми та види планування освітньої роботи з дітьми дошкільного віку за змістом програми; доцільності формування певних навичок і моделей поведінки, спрямованих на ранню превенцію та трансформацію конфліктів і просування культури миру, розвиток особистості, її соціальної, зокрема міжкультурної компетентності, громадянської свідомості й поваги до різноманіття, сталий розвиток суспільства.

Основна ідея Програми полягає в тому, щоб допомогти педагогам, які працюють у закладі дошкільної освіти, та їх вихованцям навчитися вибудовувати життя, керуючись принципами демократії; жити у злагоді з собою й плекати гармонію у стосунках з навколишнім світом; бути небайдужими до своєї держави, свого народу; володіти вміннями генерувати інноваційні ідеї, критично мислити та аналізувати інформацію; мати активну життєву позицію.

Мета освітньої програми: підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти; професійний розвиток педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо забезпечення всебічного розвитку дітей на основі використання інноваційних методів та технологій навчання і виховання; формування у дітей ключових компетентностей для успішного майбутнього, включаючи комунікативні, соціальні, емоційні та творчі навички; створення сприятливого освітнього середовища, яке відповідає сучасним освітнім та психологічним стандартам.

Основні завдання програми:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вихователів закладів дошкільної освіти; активізувати розвиток значущих професійних якостей вихователів закладів дошкільної освіти;
- формувати здатність педагогічних працівників організовувати різні види діяльності дітей у закладі дошкільної освіти на засадах діяльнісного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого, інтегрованого, соціокультурного підходів та базових принципах (демократичність; рівний доступ до якісної дошкільної освіти кожній дитини, освіти без дискримінації за будь-якими ознаками; забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору; міжвідомча взаємодія; державно- громадське та державно-приватне партнерство в організації та управлінні дошкільною освітою; соціально-педагогічне партнерство громади та всіх учасників освітнього процесу);
- розглянути сучасні підходи до розвитку різних сфер дитини (пізнавальної, мовленнєвої, соціально-емоційної, фізичної);

- удосконалювати готовність педагогів до організації партнерства з батьками вихованців задля підвищення культури відповідального батьківства.

Загальні очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- знання про концептуальні засади та нормативно-правове забезпечення реформування галузі дошкільної освіти України;
- розуміння особливостей програми з міжкультурної і громадянської освіти;
- «Український віночок. Регіони» (методика викладання інтегрованого курсу «Культура добросусідства»);
- розуміння концептуальних засад педагогіки партнерства та володіння деякими практиками «Культури добросусідства» щодо роботи з батьками;
- знання основних методів, прийомів та технік розвитку комунікативних компетентностей в інтегрованому курсі «Культура добросусідства»;
- знання шляхів ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу;
- розуміння змісту та основних завдань медіаосвіти, розвиток критичного мислення в ЗДО;

Уміння:

- планувати та інтегрувати зміст Програми в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти;
- формувати в учнів ключові компетентності та наскрізні вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й співпрацювати в команді.
- володіння методами та прийомами роботи з навчальними посібниками курсу «Культура добросусідства»;
- здатність забезпечувати створення безпечного, інклюзивного орієнтованого на розвиток здобувачів дошкільної освіти освітнього середовища;
- володіння навичками ненасильницької комунікації;
- готовність до змін та інноваційної діяльності, гнучкість, постійний професійний розвиток.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- утвердження національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, повага до багатоманітності, право вибору, політкультурність);
- інклюзія та безбар'єрність;
- професійна етика, рефлексія та саморозвиток.

<i>Розробник програми</i>	<i>Славінська Марина Олександрівна</i> , викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»
----------------------------------	--

Найменування програми	Освітня програма підвищення кваліфікації «Розвиток соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку за методикою викладання інтегрованого курсу «Культура добросусідства» для педагогічних працівників закладів дошкільної освіти		
Мета програми	Підвищення методичного та практичного рівнів професійної компетентності педагогічних працівників закладів дошкільної освіти відповідно до основних напрямів державної політики у галузі освіти; професійний розвиток педагогічних працівників закладів дошкільної освіти щодо забезпечення всебічного розвитку дітей на основі використання інноваційних методів та технологій навчання і виховання; формування у дітей ключових компетентностей для успішного майбутнього, включаючи комунікативні, соціальні, емоційні та творчі навички; створення сприятливого освітнього середовища, яке відповідає сучасним освітнім та психологічним стандартам		
Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Педагогічні працівники закладів дошкільної освіти		
Зміст програми	№ з/п	Тема заняття	год.
Модуль І.			
	1.	Вступ до теми «Розвиток соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку за методикою викладання інтегрованого курсу «Культура добросусідства»	2
	2.	Професійний стандарт: ключові і професійні компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти	2
	3.	Ресурсна підтримка розвитку професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО	2
Модуль ІІ.			
	1.	Концептуальні засади впровадження курсу «Культура добросусідства» в практику роботи закладу дошкільної освіти	4
	2.	Розвиток соціально-психологічних основ становлення особистості у полікультурному середовищі	4
	3.	Формування комунікативної компетентності дітей у процесі роботи за програмою «Український віночок. Регіон»	2
	4.	Особливості роботи з дітьми за змістовою лінією «Дитина в розмаїтті культур» відповідно до програми «Український віночок. Регіон»	2
	5.	Розвиток медіаграмотності в ЗДО засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку	4

	6. Використання активних та інтерактивних форм і методів роботи у процесі реалізації програми «Український віночок. Регіон»	2
	7. Синдром професійного вигорання: причини, прояви та профілактика	2
	Модуль III.	
	10. Тематична дискусія на тему «Інтеграція програми «Український віночок. Регіон» в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти»	2
Обсяг програми	1 кредит ЄКТС / 30 год (26 годин – аудиторні, 4 години – керована самостійна робота)	
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05, ЗК.06 Професійні компетентності: А1 Прогностична (А1.1, А1.2, А1.3); А2 Організаційна (А2.1, А2.2, А2.3, А2.4); А3 Оцінювально-аналітична (А3.1, А3.2); Б1 Здоров'язбережувальна (Б1.1, Б1.2); Б2 Проєктувальна (Б2.1); В1 Психологічна (В1.1, В1.2); В2 Педагогічне партнерство (В2.1, В2.2, В2.3); В3 Морально-етична (В3.1); Г1 Здатність до навчання впродовж життя (Г1.1, Г1.2); Г2 Інформаційно-комунікаційна (Г2.1, Г2.2, Г2.3)	
Форма підвищення кваліфікації	Очна	
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідоцтво про підвищення кваліфікації	
Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	Сайт: https://www.kristti.com.ua/	

Модуль I

1.1. Вступ до теми «Розвиток соціально-громадянської компетентності дітей дошкільного віку за методикою викладання інтегрованого курсу «Культура добросусідства»

Інноваційний курс «Культура добросусідства». Ознайомлення з освітньою програмою «Український віночок. Регіон». Інтеграція програми в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти. Планування роботи з реалізації змісту програми в ЗДО.

1.2. Професійний стандарт: ключові і професійні компетентності сучасного вихователя закладу дошкільної освіти

Ключові і професійні компетентності вихователя закладу дошкільної освіти. Основні аспекти професійного стандарту для вихователів закладів дошкільної освіти. Здатність до спілкування з дітьми та їхніми батьками, розвиток індивідуальних навичок у дітей, а також здатність до адаптації до змін у середовищі дошкільного закладу. Психологічні особливості дітей дошкільного віку, методи виховання та навчання, а також уміння працювати в команді використовувати сучасні педагогічні технології. Професійний розвиток вихователя закладу дошкільної освіти. Сучасні методи та підходи до професійного розвитку вихователя: менторство, колегіальні обміни досвідом,

використання інноваційних технологій в освітньому процесі.

1.3. Ресурсна підтримка розвитку професійних компетентностей педагогів для організації безпечного освітнього простору в ЗДО

Безпечне середовище в закладах дошкільної освіти. Поняття «безпечний освітній простір» і його значення для фізичного, емоційного та соціального розвитку дітей. Компоненти безпечного простору: фізична, психологічна, інформаційна та соціальна безпека. Значення професійних компетентностей педагога у створенні безпечного середовища. Професійні компетентності для забезпечення безпеки в ЗДО. Види ресурсної підтримки для розвитку компетентностей педагогів. Програми підтримки емоційного благополуччя педагогів, методи подолання стресу та уникнення професійного вигорання.

Модуль II

2.1. Концептуальні засади впровадження курсу «Культура добросусідства» в практику роботи закладу дошкільної освіти

Інноваційний курс «Культура добросусідства». Ознайомлення з освітньою програмою «Український віночок. Регіон». Інтеграція програми в освітній процес сучасного закладу дошкільної освіти. Планування роботи з реалізації змісту програми в ЗДО.

2.2. Розвиток соціально-психологічних основ становлення особистості у полікультурному середовищі

Поняття – полікультурне середовище, ідентичність, самоідентичність, дискримінація, стереотипи, інклюзія. Гендерна чутливість. Ставлення до людей з інвалідністю. Протидія дискримінації. Робота з дітьми на розвиток толерантності. Особливості становлення ідентичності особистості. Інклюзивне навчання - переваги для дітей з ООП та дітей у групі.

2.3. Формування комунікативної компетентності дітей у процесі роботи за програмою «Український віночок. Регіон»

Розширення знань про конфлікт, стилі поведінки у конфлікті. Особливості ненасильницької комунікації. Особливості міжкультурної вербальної і невербальної комунікації. Використання ігор, спрямованих на попередження конфліктів, подолання бар'єрів у спілкуванні, розвиток комунікативних навичок і попередження конфліктів.

2.4. Особливості роботи з дітьми за змістовою лінією «Дитина в розмаїтті культур» відповідно до програми «Український віночок. Регіон»

Поняття – культура (традиційна і сучасна культура людей), історичні пам'ятки регіону, художня література, музика, свята. Презентація змістової лінії «Дитина в розмаїтті культур» програми «Український віночок. Регіон». Особливості роботи з дітьми за змістовими блоками змістової лінії «Дитина в розмаїтті культур». Особливості реалізації 4 змістових блоків: «Традиційна і сучасна культура людей, що живуть у регіоні», «Історія людей і пам'яток регіону», «Художня література», «Музика. Дитячі свята».

2.5. Розвиток медіаграмотності в ЗДО засобами критичного мислення у дітей старшого дошкільного віку

Поняття «медіа грамотність» та її значення у житті дитини. Розвиток критичного мислення у дітей дошкільного віку. Методика роботи з відео. Спрямований перегляд/читання. Малюнок як медіатекст. Декодування фотографій. Робота з казками і мультфільмами в дитячому колективі.

2.6. Використання активних та інтерактивних форм і методів роботи у процесі реалізації програми «Український віночок. Регіон»

Активна, пасивна та інтерактивна моделі навчання, експериментальна робота, розвивальне середовище. Аналіз інтерактивних форм і методів роботи; переваги та ризики інтерактивного навчання. Практикування застосування активних та інтерактивних форм і методів роботи у процесі реалізації програми «Український

віночок. Регіон».

2.7. Синдром професійного вигорання: причини, прояви та профілактика

Поняття – професійне вигорання, стрес, емоційне виснаження, деперсоналізація, редукція особистих досягнень, психосоматика. Драйвери відновлення енергії. Способи профілактики емоційного вигорання, навчання навичкам саморегуляції й розслаблення, формування позитивного емоційного стану. Антистресові методики. Психогігієна у повсякденному житті.

Питання для самостійного опрацювання

1. Формування ключових компетентностей у дітей дошкільного віку.
2. Використання цифрових інструментів у навчанні дошкільнят.
3. Методи розвитку креативного мислення у дітей.
4. Формування у дітей уявлень про безпеку та здоровий спосіб життя.
5. Вплив культурних особливостей на міжособистісні відносини.
6. Ігри та вправи, які сприяють розвитку емпатії та толерантності в дітей.
7. Роль гри в розвитку соціальних навичок у дітей.
8. Розвиток емоційного інтелекту в дітей дошкільного віку.
9. Розвиток творчого потенціалу дітей дошкільного віку.
10. Використання інноваційних методик у роботі з дошкільнятами.
11. Створення розвивального середовища в групі.

Список використаних та рекомендованих джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти України / Байєр О.М. та ін. 2021. 37 с. URL: <https://bit.ly/3CannQL>
2. Державний стандарт початкової освіти: Постанова КМУ від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
3. Емоційне вигорання на роботі. 8 способів впоратися з синдромом. Режим доступу: <https://suspilne.media/7544-emocijne-vigoranna-na-roboti-8-sposobiv-vporatisa-z-sindromom/>
4. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навч.-метод. посіб. для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. 60 с.
5. Культура добросусідства: комплект програм спеціального інтегрованого курсу для закладів освіти України/ [авторський колектив під керівництвом М.А.Араджионі]. – К.: ТОВ «ЛітМір», 2018. 260 с.
6. Культура добросусідства. Батьківські збори по-новому: актуально, інтерактивно, корисно. Програма та методичні рекомендації / [редактори-укладачі: О. В. Аніщенко, М. А. Араджионі, А. І. Гусєв, В. І. Потапова]. – К. : ТОВ «Прометей», 2019. 544 с. : іл. – Англ., рос., укр.
7. Навчаємо мислити критично: посіб. для вчителів / авт-уклад. О.І.Пометун, І.М.Сущенко. Дніпро: ЛІРА, 2016. 144 с.
8. Підготовка вчителів до розвитку життєстійкості/стресостійкості у дітей в освітніх навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Богданов С. О. та ін. ; заг. ред.: Чернобровкін В. М., Панок В. Г. Київ : Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2017. 208 с.
9. Професійне вигорання: як не «перегоріти», коли дуже припече. Режим доступу: https://dou.ua/lenta/columns/job-burnout/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=search-articles&gclid=CjwKCAiAtouOBhA6EiwA2nLKH4Izg8eDkdy7gh7vxsm1dxNuOMmAnb_ZiJ4-AfGBUpBgYkM3AEkMBXxoCV40QAvD_BwE
10. Розбудова миру. Профілактика і вирішення конфлікту з використанням медіації: соціально-педагогічний аспект. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://lastrada.org.ua/ucsp_file.php?c=JqVIjfoFBStqlCLmi1wsfbXKGCUY1e.
11. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням у вчителів. Режим доступу: <https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannyam-u-vchyteliv/>